

پیشگفتار

کتابی که هم اکنون در پیش روی شماست، حاصل همکاری استادان حوزه و دانشگاه در گروه روانشناسی است. در این کتاب سعی شده است تا مبانی و مباحث کلیدی روانشناسی با تفصیل بیشتری بررسی و عرضه گردد.

گروه روانشناسی دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، با توجه به اهمیت و نقش بنیادین مکاتب روانشناسی در مسائل این رشته، ابتدا نقد و بررسی مکاتب را - که در واقع مجلد دوم سلسله مباحث روانشناسی این دفتر است - وجهه همت خویش قرار داد.

ترتیب عرضه مطالب این کتاب بدین صورت است که ابتدا هر مکتب معرفی می شود، سپس نظر علمای روانشناسی نسبت به نقاط ضعف و قوت آن مکتب توصیف و در آخر به طور جداگانه نقد و بررسی می شود. اگر چه ممکن بود مطالب نقد و بررسی در ضمن معرفی مکاتب گنجانیده شود - و چه بسا در آن صورت خواننده بهتر و سریعتر می توانست خود به قضاوت بپردازد - اما با توجه به محدودیت وقت و امکانات موجود، فعلاً این کار مقدور نشد.

این نوع بررسی که همانند آن در متون فارسی روانشناسی کمتر به چشم می خورد، اگر چه فهمش نیازمند دقت و کوشش بیشتری است، ضروری و مفید است؛ و از طرفی جدا کردن بخش معرفی مکاتب از نقد آنها، این امکان را فراهم می آورد که خواننده بتواند برای درک عمیق اظهار نظرها، تأمل بیشتری بکند.

در این کتاب، همکاران دانشگاهی عضو گروه، مباحث مکاتب روانشناسی را تدوین کرده و نقد و بررسی آن را اعضای روحانی گروه بر عهده داشته اند؛ بدین ترتیب که پس از تهیه متن پیشنهادی و طرح در جلسات گروهی، متن نهایی با در نظر گرفتن پیشنهادها و اصلاحی سایر اعضای گروه، تهیه و تنظیم شده است؛ به همین

سبب و با توجه به تعدد نویسندگان، طبیعی است که فصول مختلف از نظر اسلوب نگارش، با وجود تلاشهای صمیمانه ویراستار متن و کوشش مشترک اعضای گروه، ناهمگونیهایی داشته باشد.

کتاب حاضر جلد دوم مکتبهای روانشناسی و نقد آن است که شامل طرح و بررسی سه مکتب دیگر روانشناسی است که مکتب «رفتارگرایی» را آقای دکتر حسین شکرکن، مکتب «گشتالت» را آقای فرهاد ماهر و مکتب «انسان‌گرایی» را آقای دکتر غلامرضا نفیسی تألیف کرده‌اند و «نقد مکاتب» به قلم حجت‌الاسلام والمسلمین آقای سید محمد غروی است.

در همین جا لازم است یادآور شویم که مطالب جلد اول این کتاب نیز بدین شرح تهیه شده است: آقای دکتر علی محمد برادران رفیعی، مکتبهای «تداعی‌گرایی، ساخت‌گرایی و کنش‌گرایی» و مرحوم علی منتظری، مکتب «روان‌تحلیلی» را تألیف کرده‌اند و «نقد مکاتب» نیز به قلم حجت‌الاسلام والمسلمین آقای سید محمد غروی است. به خواست خداوند دیگر مسائل اساسی و مبانی روانشناسی نیز در مجلدات دیگر مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

برای تنظیم مطالب این کتاب از آثار استادان ایرانی و نویسندگان خارجی بهره فراوان برده‌ایم که از همگی آنها سپاسگزاریم. از همه دوستانی که با لطف خود و با دقت در مطالب این کتاب ما را به نارساییهای کار متوجه فرموده‌اند یا خواهند فرمود نیز تشکر می‌کنیم. سپاس فراوان خود را به حضور استاد عالیقدر حضرت آیت‌الله حاج شیخ محمدتقی مصباح یزدی که از راهنمایان و افاضاتشان بسیار بهره‌مند بوده‌ایم تقدیم می‌داریم. همچنین از حمایت‌های بیدریغ مسئولان محترم سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) که تداوم حرکت دفتر همکاری حوزه و دانشگاه و بهره‌گیری از زحمات انجام گرفته در آن دفتر را موجب شدند، بویژه سرپرست محترم آن سازمان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای دکتر احمدی که با بذل محبت در مطالعه مطالب کتاب پیش از چاپ، ما را از پیشنهادهای خود نیز برخوردار ساختند، سپاسگزاریم.

گروه روانشناسی دفتر همکاری حوزه و دانشگاه